

I U 1/2013-10
I-Up-39/2013

VRHOVNO SODIŠČE
REPUBLIKE SLOVENIJE

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali vrhovni sodnica
in sodnika _____ kot predsednica, ter
kot člana,

ob sodelovanju višje pravosodne svetovalke _____ kot zapisnikarice,

v upravnem sporu tožeče stranke:

svetovalka za begunce _____
SLOVENIJA, ki jo zastopa Ministrstvo za notranje zadeve, Ljubljana,

zaradi mednarodne zaščite,

o pritožbi tožene stranke zoper sodbo Upravnega sodišča Republike Slovenije v
Ljubljani I U 1/2013-5 z dne 9. 1. 2013,

na seji 14. februarja 2013

RAZSODILO:

Pritožba se zavrne in se potrdi izpodbijana sodba.

OBRAZLOŽITEV:

1. Z izpodbijano sodbo je sodišče prve stopnje ne podlagi 4., 3. in 2. točke prvega odstavka 64. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1) ugodilo tožbi tožnikov, odpravilo sklep tožene stranke, št. 2142-314/2012/4 (1313-20) z dne 14. 12. 2012, in zadevo vrnilo toženi stranki v ponoven postopek. Z navedenim sklepom je tožena stranka na podlagi prvega odstavka 63. člena v povezavi s 3. točko 3. člena Zakona o mednarodni zaščiti (v nadaljevanju ZMZ) zavrgla prošnjo tožnikov za priznanje mednarodne zaščite (po predhodni združitvi zadev).
2. S sklepom (ki ni predmet tega pritožbenega postopka) je sodišče prve stopnje ugodilo zahtevi tožnikov za izdajo začasne odredbe in odložilo izvršitev izpodbijanega akta do izdaje pravnomočne odločbe.
3. V obrazložitvi izpodbijane sodbe sodišče prve stopnje ugotavlja, da je tožena stranka izpodbijani sklep oprla na določbe ZMZ, ki urejajo nacionalni koncept varne tretje države, ne pa na določbe, ki urejajo koncept evropske varne tretje države. Meni, da nacionalne določbe o zvezi med prosilcem in tretjo državo morajo biti uporabljene pri odločanju v posamičnem primeru in da ne gre samo za možnost uporabe, ampak za obveznost vključitve določil Direktive Sveta 2005/85/ES z dne 1. december 2005 (v nadaljevanju Procesna direktiva). Obstaja določen dvom v ugotovitveni postopek na policiji po 36. členu ZMZ, vendar tudi sodišče prve stopnje meni, da določena dejstva vendarle govorijo za to, da so tožniki prišli s Hrvaške in ne morebiti iz Italije. Napaka tožene stranke, zaradi katere je sodišče prve stopnje tožbi ugodilo, se nanaša na nesporno dejstvo, da so trije odrasli tožniki v prošnji jasno navedli, da so prišli iz Grčije, kjer so dalj časa prebivali in da se bojijo, da bodo v Grčijo vrnjeni, ter na ugotavljanje zveze med tožniki in Republiko Hrvaško kot varno tretjo državo, kar oboje zadeva pravilno uporabo materialnega prava (60. člen in drugi odstavek 63. člena ZMZ). Sodišče prve stopnje je zaradi nepravilne implementacije Procesne direktive v ZMZ ignoriralo pogoj o golem „nahajanju“ (v varni tretji državi), kot to določa 60. člen ZMZ. Zgolj nahajanje tožnikov na Hrvaškem ni zadosti za ugotovitev zveze med prosilci in Hrvaško. Tožena stranka te zveze ni ugotavljala v konkretni dokazni oceni in subsumpciji dejstev na zakonski dejanski stan. V skladu z učinkovitim uresničevanjem določb Procesne direktive bi po mnenju sodišča prve stopnje

tožena stranka morala tudi ugotoviti okoliščine, ali bo Hrvaška tožnike sprejela ali ne. Tožniki, med katerimi so tudi štirje mladoletni otroci, imajo utemeljena pričakovanja, da jih državni organi dveh držav ne bodo pošiljali sem in tja na način, ki ni primeren za ljudi. Če po Dublinski uredbi, ki veže države članice EU, velja, da mora država pozvati drugo državo članico, da sprejme prosilca, potem bi tudi tožena stranka morala upoštevati recital 22 Procesne direktive in učinkovito uporabiti določbo 27(4) člena Procesne direktive v tem smislu, da bi predhodno ugotovila, ali je Hrvaška pripravljena tožnike sprejeti. Tožena stranka pred izdajo sklepa očitno ni pridobila obvestila hrvaških organov, da bodo tožniki sprejeti. Tega tudi ni razčiščevala s tožniki. Tožena stranka pa je kršila materialno pravo tudi zaradi tega, ker ni ugotavljala, ali je Hrvaška za tožnike res varna tretja država v smislu, da prosilcev ne pošiljajo v Grčijo zaradi sodb ESČP.

4. Zoper citirano sodbo vloga tožena stranka pritožbo iz vseh pritožbenih razlogov iz prvega odstavka 75. člena ZUS-1. Vrhovnemu sodišču predlaga, da izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbo zoper sklep Ministrstva za notranje zadeve z dne 14. 12. 2012 zavrne. Ne strinja se s stališčem sodišča prve stopnje, da bi morala tožena stranka pri Republiki Hrvaški preveriti, ali bodo tožniki vnjeni v Grčijo ali ne. Vlada RS je Republiko Hrvaško razglasila za varno tretjo državo, kar pomeni, da Republika Hrvaška spoštuje prepoved odstranitve, ki bi kršila prepoved nečloveškega in ponižujočega ravnanja. Opozarja na sodbo Vrhovnega sodišča RS I Úp 510/2001, iz katere izhaja, da sodišče nima razlogov za dvom v to, da Hrvaška ne bi obravnavala prošnje prosilcev, če bi jih tam vložili. Če bi tožniki menili, da Hrvaška za njih ni varna tretja država, bi morali to v skladu z drugim odstavkom 63. člena ZMZ dokazati. Tožniki pa takšnega dokaza niso predložili. Ne strinja se tudi s stališčem, da ni ugotavljala, ali zveza med tožniki in Republiko Hrvaško obstoji v zadostni meri. Z gotovostjo je namreč ugotovila, da so se tožniki pred prihodom v Republiko Slovenijo nahajali 10 – 15 dni v Republiki Hrvaški pri prijatelju prvega tožnika. Poudarja, da je glede na sodbe Vrhovnega sodišča za vzpostavitev zveze med prosilcem in varno tretjo državo bistveno zgolj to, da se je prosilec pred vstopom v Republiko Slovenijo nahajal v Republiki Hrvaški. Nasprotuje tudi stališču sodišča, da bi morala tožena stranka pred izdajo izpodbijanega sklepa ugotoviti, ali bo Hrvaška tožnike sprejela in vsebinsko obravnavala njihove prošnje. Za to ni podlage niti v ZMZ niti v Procesni direktivi.
5. Tožniki v odgovoru na pritožbo poudarjajo pravilnost stališč sodišča prve stopnje in Vrhovnemu sodišču predlagajo, da pritožbo kot neutemeljeno zavrne.

6. Pritožba ni utemeljena.

7. V obravnavanem primeru je sporen sklep tožene stranke, s katerim je ta prošnje tožnikov za mednarodno zaščito zavrгла na podlagi prvega odstavka 63. člena ZMZ. Ta določa, da v postopkih po 60. in 62. členu tega zakona pristojni organ

prošnja prosilca, ki prihaja iz varne tretje države, s sklepom zavrže. Po mnenju sodišča prve stopnje je tožena stranka nepravilno uporabila materialno pravo; in sicer v zvezi z ugotavljanjem „zveze“ med tožniki in Republiko Hrvaško kot varno tretjo državo ter glede dejstva, da so trije odrasli tožniki v prošnji jasno navedli, da so prišli iz Grčije, kjer so dalj časa prebivali in da se bojijo, da bodo v Grčijo vrnjeni. Zatrjevali so torej, da Hrvaška za njih ni varna tretja država.

8. Vrhovno sodišče se strinja s stališčem sodišča prve stopnje, da je tožena stranka oprla svoj sklep na nacionalni koncept varne tretje države (kriteriji za določitev varne tretje države so določeni v 61. členu ZMZ).
9. Vlada Republike Slovenije je z Odlokom z dne 15. 5. 2008 (Ur. l. RS, št. 50/2008) v skladu s prvim odstavkom 61. člena ZMZ razglasila Republiko Hrvaško za varno tretjo državo. Pri tem je morala upoštevati kriterije, ki so določeni v prvem odstavku 61. člena ZMZ, po katerem se država razglasi za varno tretjo državo, če izpolnjuje naslednje pogoje: da življenje in svoboda nista ogroženi zaradi rase, vere, državljanstva, pripadnosti določeni družbeni skupini ali političnega prepričanja; da v skladu z Ženevsko konvencijo spoštuje načelo nevračanja; da spoštuje prepoved odstranitve, ki bi kršila prepoved mučenja ter krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja, kakor je določena v mednarodnem pravu; da obstaja možnost zaprositi za status begunca ter, če je ugotovljeno, da je oseba res begunec, pridobiti zaščito v skladu z Ženevsko konvencijo.
10. Vrhovno sodišče se strinja s stališčem sodišča prve stopnje, da je treba pojem „nahajati se“ razlagati v skladu s členom 27(2)(a) Procesne direktive (Direktiva Sveta 2005/85/ES z dne 1. 12. 2005). Tudi po mnenju Vrhovnega sodišča je uporaba navedene določbe Procesne direktive obvezna, kar pomeni, da je treba v postopku ugotavljati „zvezo“ pred prosilcem in varno tretjo državo.
11. Po mnenju Vrhovnega sodišča je torej treba pojem „nahajati se“ iz 60. člena ZMZ razlagati kot pojem „zveze“ med prosilcem in varno tretjo državo. Kakšna naj bi bila ta „zveza“, Procesna direktiva ne določa. Gre za pravni standard, ki ga je treba „zapolniti“ od primera do primera. Vendar pa pojma „zveze“ ne gre razlagati preširoko. Po mnenju Vrhovnega sodišča ni nujno, da bi moralo priti do posrednega ali neposrednega kontakta med prosilcem in organi ali institucijami zadevne tretje države, ampak je dovolj, da je iz vseh okoliščin posameznega primera razvidno, da je prosilec imel objektivne in subjektivne možnosti z organi tretje varne države vzpostaviti kontakt.
12. V obravnavanem primeru tožena stranka take „zveze“ ni obrazložila in pojasnila, saj se je „zadovoljila“ z dejstvom, da so se tožniki zadrževali oziroma nahajali na območju Republike Hrvaške (glej zadnji odstavek na drugi strani in prvi odstavek na tretji strani sklepa tožene stranke). To dejstvo (da so torej tožniki v Republiko

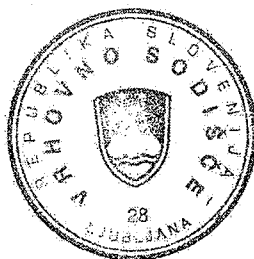
Slovenijo vstopili ilegalno iz Republike Hrvaške) po mnenju Vrhovnega sodišča (tako kot po mnenju tožene stranke in sodišča prve stopnje) ne more biti sporno in Vrhovno sodišče se strinja z razlogovanjem sodišča prve stopnje glede tega dejstva. V izpodbijanem sklepu pa tožena stranka ni obrazložila vsebine pojma nahajanja oziroma zveze prosilcev z Republiko Hrvaško kot varno tretjo državo, ob upoštevanju okoliščin obravnavanega primera. To bo morala, ob dodatnem zaslišanju tožnikov, storiti.

13. Ne strinja pa se Vrhovno sodišče s stališčem sodišča prve stopnje, da bi glede dokazov, da Hrvaška za tožnike ni varna tretja država, lažje prišla tožena stranka, če bi sama (pri)dobila verodostojno informacijo od hrvaških organov, ali imajo upravni organi oziroma sodišče na Hrvaškem ustaljeno prakso, da prosilcev za mednarodno zaščito ne pošiljajo v Grčijo. Na podlagi določbe drugega odstavka 63. člena lahko prosilec ves čas trajanja postopka iz prejšnjega odstavka predloži dokaze, da zadevna država zanj osebno ni varna tretja država. Določba je jasna in od prosilca zahteva, da sam predloži dokaze. V obravnavanem primeru prosilci niso predložili nobenih dokazov, da Hrvaška za njih ne bi bila varna tretja država, kot razlog pa se ne more upoštevati zgolj njihov strah, da bodo vrnjeni v Grčijo. Da pa Hrvaška spoštuje prepoved odstranitve, ki bi kršila prepoved mučenja ter krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja, kakor je določena v mednarodnem pravu, izhaja načeloma iz Odloka Vlade, s katerim je bila Republika Hrvaška razglašena za varno tretjo državo.
14. Vrhovno sodišče se tudi ne strinja s stališčem sodišča prve stopnje, da bi tožena stranka morala pri pristojnih organih Republike Hrvaške preveriti, ali bo Hrvaška tožnike sprejela ali ne. Iz določbe člena 27(4) Procesne direktive izhaja, da kadar tretja država zadevnemu prosilcu za azil ne dovoli vstopa na njeno ozemlje, države članice zagotovijo dostopnost postopka v skladu s temeljnimi načeli in jamstvi iz poglavja II. Če torej Republika Hrvaška ne bo hotela sprejeti tožnikov, bo o njihovi prošnji za priznanje mednarodne zaščite odločal pristojni slovenski organ. Da bi bil to primeren način komunikacije dveh sosednjih držav v zvezi z obravnavo prosilcev za mednarodno zaščito, se strinja tudi Vrhovno sodišče. Vendar zakonske podlage za tako ravnanje ni.
15. Vrhovno sodišče tudi ponovno poudarja svoje že večkrat zavzeto stališče, da uporaba instituta varne tretje države ne more biti pogojena z obstojem predhodno sklenjenega formalnega ali neformalnega sporazuma med državama oziroma celo z enostransko zavezo tretje države, na kakšen način bo izvajala svoje pristojnosti oziroma izvrševala svoje predpise s področja mednarodne zaščite. Sklenitev tovrstnega sporazuma med državama sicer lahko v medsebojno korist pripomore pri uresničevanju koncepta varne tretje države, ne more pa biti obvezen pogoj, saj tovrstnega sporazuma v zvezi z uresničevanjem tega koncepta ne predvidevata niti ZMZ niti Procesna direktiva (tako sodba Vrhovnega sodišča I Up 63/2011).

16. Glede na navedeno je Vrhovno sodišče na podlagi 76. člena ZUS-1 pritožbo zavrnilo kot neutemeljeno in potrdilo izpodbijano sodbo.

Ljubljana, 14. februar 2013

Prejeto

Ta prepis je soglasen z izvirnikom.
Podpis pristojnega delavca sodišča: